

ЗАКОН О ОМБУДСМАНУ ЗА ДЈЕЦУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом оснива се Омбудсман за дјецу као независна институција која штити, прати и промовише права дјетета.

Члан 2.

Дјететом се, у смислу овог закона, сматра свако лице које није навршило 18 година живота, без обзира на то да ли је домаћи или страни држављанин, да ли је рођено у браку или ван брака, да ли је усвојено, те да ли је под родитељским старањем или без родитељског старања.

Члан 3.

Омбудсман за дјецу је независан и самосталан у обављању послова утврђених овим законом и нико нема право да утиче на његов рад и поступање.

У обављању послова из своје надлежности Омбудсман за дјецу поступа у оквиру Устава, закона и других прописа и општинских аката, као и међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права, руководећи се начелом правичности и морала.

Члан 4.

Сједиште Омбудсмана за дјецу је у Бањој Луци.

Омбудсман за дјецу одлуком може образовати канцеларије и ван свог сједишта.

Општинским актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у стручној служби Омбудсмана за дјецу ближе се уређује обављање послова у канцеларијама.

II НАДЛЕЖНОСТ И ПОСТУПАК

Члан 5.

Омбудсман за дјецу:

- 1) прати усклађеност закона и других прописа у Републици Српској који се односе на заштиту права дјетета с одредбама Устава Републике Српске, Конвенције Уједињених нација о правима дјетета и других међународних докумената који се односе на заштиту права и интереса дјетета;
- 2) прати извршавање обавеза Републике Српске које произлазе из Конвенције Уједињених нација о правима дјетета и других међународних докумената који се односе на заштиту права и интереса дјетета;
- 3) прати примјену свих прописа који се односе на заштиту права и интереса дјетета;
- 4) прати повреде права и интереса дјетета;
- 5) залаже се за заштиту и промоцију права и интереса дјетета;

- 6) предлаже предузимање мјера за заштиту и промоцију права дјетета, као и за спречавање штетних поступања која угрожавају права и интересе дјетета;
- 7) обавјештава јавност о стању права дјетета;
- 8) обавља друге послове утврђене овим законом.

Члан 6.

Омбудсман за дјецу упознаје дјецу са начином остваривања и заштите њихових права и интереса и савјетује их како да остваре и заштите своја права и интересе.

Омбудсман за дјецу континуирано сарађује с дјецом, подстиче их на изношење њиховог мишљења, иницира јавне активности усмјерене на побољшање положаја дјетета и учествује у тим активностима, те предлаже мјере за повећање утицаја дјетета у друштву.

Члан 7.

Омбудсман за дјецу је овлашћен да Влади, односно Народној скупштини поднесе иницијативу за измјену или допуну закона и других прописа и општих аката, ако сматра да до повреде права дјетета долази због недостатака у прописима, као и да иницира доношење нових закона, других прописа и општих аката, када сматра да је то од значаја за остваривање и заштиту права дјетета.

Влада, односно надлежни одбор Народне скупштине, дужни су да разматрају иницијативе које подноси Омбудсман за дјецу.

Омбудсман за дјецу је овлашћен да у поступку припреме прописа даје мишљење Влади и Народној скупштини на приједлоге закона и других прописа, ако се њима уређују питања која су од значаја за заштиту права дјете.

Члан 8.

Омбудсман за дјецу је дужан да покрене поступак пред Уставним судом за оцјену уставности и законитости закона, другог прописа и општег акта, када утврди да нису усклађени са Уставом, односно законом.

Члан 9.

У обављању послова из своје надлежности Омбудсман за дјецу је овлашћен да органима државне управе, органима, односно службама јединица локалне самоуправе, као и другим правним и физичким лицима која обављају послове у вези са дјететом, предлаже предузимање мјера за спречавање штетних поступања која угрожавају њихова права и интересе, да упозори на неправилности, те да захтијева да добије извјештаје о предузетим мјерама.

Органи и лица из става 1. овог члана дужни су да одмах, а најкасније у року од 15 дана од добијања захтјева, обавијесте Омбудсмана за дјецу о мјерама које су предузели на основу његовог упозорења, приједлога или препоруке.

Ако органи и лица из става 1. овог члана не поступи у прописаном року према захтјеву Омбудсмана за заштиту права дјетета, Омбудсман за дјецу ће о томе обавијестити надлежни орган који врши надзор над њиховим радом.

Ако орган који обавља надзор над радом лица из става 1. овог члана у року од осам дана не извијести Омбудсмана за дјецу о утврђеним чињеницама и предузетим мјерама, Омбудсман за дјецу ће о томе обавијестити Владу Републике Српске.

Члан 10.

Омбудсман за дјецу има право увида у начин остваривања бриге о дјечи која су привремено, на основу одлуке надлежног органа, смјештена код правних и физичких лица, укључујући и право приступа просторијама у којима се дијете налази, као и право несметаног приступа заводима за извршење санкција и другим мјестима на којима се налази дијете које је лишено слободе.

О обављеном увиду из става 1. овог члана Омбудсман за дјецу саставља извјештај који доставља лицима из става 1. овог члана, као и органу који врши надзор над радом тих лица.

Лица којима је извјештај достављен су дужна, у року од 30 дана по пријему, извијестити Омбудсмана за дјецу о предузетим радњама.

Члан 11.

Сви органи државне управе, органи, односно службе јединица локалне самоуправе, као и сва правна и физичка лица која обављају послове који су у вези са дјететом, дужни су да Омбудсману за дјецу омогуће увид у све податке, информације и акте који се односе на права и заштиту дјетета, без обзира на степен њихове тајности, осим када је то у супротности са законом.

Омбудсман за дјецу је дужан да и након престанка функције чува као тајну податке до којих дође у вршењу своје функције.

Обавеза чувања тајне односи се и на замјенике, као и на све запослене у стручној служби Омбудсмана за дјецу.

Члан 12.

Ако у току обављања дужности Омбудсман за дјецу сазна да је дијете изложено насиљу, сексуалној злоупотреби, злостављању, експлоатацији или занемаривању, дужан је да одмах поднесе пријаву надлежном тужилаштву и да обавијести надлежни орган старатељства и предложи мјере за заштиту права и интереса дјетета.

Члан 13.

Омбудсман за дјецу може затражити помоћ стручних или специјализованих установа у чију дјелатност спадају заштита и брига за развој и остваривање права дјетета.

Установе из става 1. овог члана дужне су Омбудсману за дјецу пружити тражену помоћ у примјереном року.

Члан 14.

Свако има право да Омбудсману за дјецу поднесе приједлог за разматрање питања од значаја за заштиту права и интереса дјетета.

Омбудсман за дјецу обавијестиће подносиоца приједлога о активностима које је предузео, најкасније у року од 30 дана од дана подношења приједлога.

Члан 15.

Предсједник Републике, предсједник и чланови Владе, предсједник Народне скупштине, предсједник Уставног суда и функционери у органима државне управе примиће Омбудсман за дјецу, на његов захтјев, најкасније у року од десет дана.

Члан 16.

Омбудсман за дјецу дужан је да јавност редовно обавјештава о стању права дјетета, као и о мјерама које се предузимају за заштиту и побољшање положаја дјетета у друштву.

Члан 17.

Омбудсман за дјецу дужан је да једном годишње поднесе извјештај Народној скупштини о свом раду.

Извјештај о раду за претходну годину подноси се најкасније до 15. марта текуће године и објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске” и на Интернет страници Омбудсмана за дјецу.

Омбудсман за дјецу има право да Народној скупштини поднесе посебан извјештај када оцијени да је то потребно ради предузимања мјера од значаја за заштиту права и интереса дјецe.

III ИЗБОР И ПРЕСТАНАК ФУНКЦИЈЕ

Члан 18.

Омбудсмана за дјецу бира Народна скупштина, на приједлог предсједника Републике.

О покретању поступка предлагања кандидата обавјештава се јавност.

У поступку утврђивања приједлога кандидата обављају се консултације са научним и стручним институцијама као и представницима цивилног сектора који се бави питањима заштите права дјетета.

У поступку утврђивања приједлога кандидата, лицима која уђу у ужи избор биће омогућено представљање њиховог виђења мјеста и улоге институције у остваривању и заштити права дјетета.

Омбудсман за дјецу бира се на вријеме од четири године и исто лице може бити највише два пута узастопно бирано на ову функцију.

Поступак за избор Омбудсмана за дјецу започиње најкасније шест мјесеци прије истека мандата ранијег Омбудсмана за дјецу.

Члан 19.

За Омбудсмана за дјецу може бити изабран држављанин Републике Српске који испуњава сљедеће услове:

- 1) да има високу стручну спрему - дипломирани правник;
- 2) да има најмање десет година искуства у правној струци;
- 3) да познаје Конвенције Уједињених нација, међународна документа, Устав и прописе Републике Српске, као и друге прописе којима се регулише заштита

права и интереса дјеце, као и да презентира рад којим исказује искуство на пословима који су од значаја за рад из надлежности Омбудсмана за дјецу;

4) да посједује високе моралне и стручне квалитете.

Лице које је правоснажно осуђено за кривично дјело не може бити именовано за Омбудсмана за дјецу нити за његовог замјеника.

Члан 20.

Омбудсман за дјецу има два замјеника који му помажу у обављању послова утврђених овим законом, у оквиру овлашћења која им он пренесе.

Омбудсман за дјецу одређује који од замјеника ће га замјењивати у случају његове одсутности или спријечености да обавља послове.

Омбудсман за дјецу даје приједлог за замјенике.

Омбудсмана за дјецу, као и замјенике бира Народна скупштина већином гласова свих народних посланика.

Замјеник Омбудсмана за дјецу бира се на вријеме од четири године и исто лице може бити највише два пута узастопно бирано на ову функцију.

За замјеника Омбудсмана за дјецу може бити изабран држављанин Републике Српске који испуњава сљедеће услове:

- 1) да има високу стручну спрему друштвеног смјера;
- 2) да има најмање десет година искуства на пословима који су од значаја за обављање дужности Омбудсмана за дјецу;
- 3) да посједује високе моралне и стручне квалитете.

Члан 21.

Омбудсман за дјецу и његови замјеници прије ступања на дужност полажу заклетву која гласи: „Заклињем се да ћу своју дужност обављати одговорно, непристрасно и независно, у складу са Уставом и законом, и да ћу савјесно радити на заштити и унапређењу права дјетета”.

Омбудсман за дјецу полаже заклетву пред Народном скупштином, а његови замјеници пред предсједником Народне скупштине.

Члан 22.

Сматра се да је омбудсман за дјецу, односно његов замјеник, ступио на дужност моментом полагања заклетве.

Ако Омбудсман за дјецу, односно његов замјеник, без оправданог разлога не ступи на дужност у року од 30 дана од дана полагања заклетве, сматра се да је одустао, што Народна скупштина констатује.

У случају из става 2. овог члана одмах се покреће поступак за избор новог Омбудсмана за дјецу, односно његовог замјеника.

Члан 23.

Са функцијом Омбудсмана за дјецу, односно његовог замјеника неспојиво је обављање сваке друге јавне функције или професионалне дјелатности, као и

обављање сваке друге дужности или посла који би могао утицати на његову самосталност и независност.

Омбудсман за дјецу и његов замјеник не могу бити чланови политичких странака.

Омбудсман за дјецу и његов замјеник имају положај изабраног представника у смислу закона којим се уређује спречавање сукоба интереса у вршењу јавних функција и на њих се у цјелини примјењују одредбе тог закона.

Даном ступања на дужност Омбудсману за дјецу, односно његовом замјенику морају престати све јавне, професионалне и друге функције, односно дужности или послови које је до тада обављао, ако су супротни одредбама овог закона, као и чланство у политичким странкама.

Члан 24.

Омбудсман за дјецу и његов замјеник не могу бити позвани на одговорност због мишљења, критике или приједлога које су дали у вршењу своје функције.

Омбудсман за дјецу и његов замјеник не могу давати изјаве политичке природе.

Омбудсман за дјецу ужива имунитет као и посланици у Народној скупштини.

Члан 25.

Функција Омбудсмана за дјецу престаје у сљедећим случајевима:

- 1) истеком мандата, ако не буде поново изабран;
- 2) смрћу;
- 3) оставком;
- 4) губитком држављанства, што се утврђује на основу акта надлежног државног органа;
- 5) испуњењем услова за пензију у складу са законом;
- 6) наступањем трајне физичке или менталне неспособности за обављање функције, што се утврђује на основу документације релевантне медицинске установе;
- 7) разрешењем.

Члан 26.

Омбудсмана за дјецу разрешава Народна скупштина.

Омбудсман за дјецу може бити разрјешен само у сљедећим случајевима:

1) ако обавља другу јавну функцију или професионалну дјелатност, ако обавља другу дужност или посао који би могао утицати на његову самосталност и независност, или ако поступа супротно закону којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција;

2) ако буде осуђен за кривично дјело које га чини неподобним за обављање ове функције.

Омбудсман за дјецу има право да се на сједници Народне скупштине, на којој се одлучује о његовом разрјешењу, обрати народним посланицима.

Члан 27.

Народна скупштина може донијети одлуку о суспензији Омбудсмана за дјецу у случају:

- 1) ако је против њега одређен притвор;
- 2) ако је осуђен за кривично дјело које га чини неподобним за обављање функције, а пресуда није постала правноснажна.

Народна скупштина ће укинути одлуку о суспензији чим престану разлози за суспензију.

Члан 28.

Одредбе о престанку функције Омбудсмана за дјецу примјењују се и на његовог замјеника, с тим што приједлог за његово разрјешење може поднијети и Омбудсман за дјецу.

Члан 29.

У случају престанка функције Омбудсмана за дјецу или његовог замјеника из разлога наведених у члану 25. тачка 1. – 6. овог закона, Народна скупштина без расправе доноси одлуку којом констатује да су се стекли услови за престанак функције.

Правне посљедице престанка функције наступају од дана доношења одлуке из става 1 овог члана.

Члан 30.

У случају престанка функције Омбудсмана за дјецу, до избора новог Омбудсмана за дјецу ову функцију обавља замјеник као и у случају његове одсутности или спријечености да обавља функцију.

Избор новог Омбудсмана за дјецу извршиће се најкасније у року од шест мјесеци од дана престанка функције ранијег Омбудсмана за заштиту права дјетета.

IV ПРАВО НА ПЛАТУ

Члан 31.

Омбудсман за заштиту права дјетета има право на плату која ће бити утврђена Правилником о платама у институтцији Омбудсмана за дјецу на који сагласност даје Народна скупштина Републике Српске.

V СРЕДСТВА ЗА РАД ОМБУДСМАНА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА ДЈЕТЕТА

Члан 32.

Средства за рад Омбудсмана за дјецу обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Омбудсман за дјецу сачињава приједлог средстава за наредну годину и доставља га Влади ради укључивања као саставни дио приједлога буџета Републике

Српске, с тим што приједлог мора бити сачињен по методологији и критеријумима који важе за остале буџетске кориснике.

Годишња средства за рад Омбудсмана за дјецу треба да буду довољна да омогуће његово дјелотворно и ефикасно остваривање функције у складу са законом.

VI СТРУЧНА СЛУЖБА

Члан 33.

За вршење стручних и административних послова образује се стручна служба Омбудсмана за дјецу.

Радам стручне службе руководи секретар службе.

Омбудсман за дјецу доноси општи акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у стручној служби.

Омбудсман за дјецу доноси Правила поступка и по потреби друге опште акте институције.

Омбудсман за дјецу доноси одлуку о пријему у радни однос запослених у стручној служби.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Народна скупштина ће изабрати Омбудсмана за дјецу у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Омбудсман за дјецу ће поднијети приједлог за избор замјеника у року од 30 дана од дана ступања на дужност.

Члан 35.

Општи акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у стручној служби омбудсман за дјецу ће донијети у року од 90 дана од дана ступања на дужност.

Пријем запослених у стручну службу омбудсман за дјецу извршиће у року од 60 дана од дана ступања на снагу општег акта о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у стручној служби.

Члан 36.

Влада ће, до ступања на снагу општег акта о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у стручној служби Омбудсмана за дјецу, на приједлог Омбудсмана за дјецу, обезбиједити простор, средства и друге неопходне услове за почетак рада.

Члан 37.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-1903/08
Датум: 15. октобар 2008. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић